

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ โรงเรียนวัดป่าประดู่ จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2562 - 2563 มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินด้านสภาพแวดล้อม ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ประเมินด้านกระบวนการ และประเมิน ด้านผลผลิตของโครงการ ประกอบคุณภาพการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรม สร้างสรรค์ 4 ลักษณะ พฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน หลังการดำเนินโครงการ ผลสัมฤทธิ์ ระดับสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 หลังการดำเนินโครงการ ผลการประเมิน สมรรถนะสำคัญของนักเรียน หลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 - 2563 และความพึงพอใจ ของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการดำเนินโครงการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ โรงเรียนวัดป่าประดู่ จังหวัด ระยอง ปีการศึกษา 2562 - 2563 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วยนักเรียนปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 จำนวน 335 คน ครู ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 จำนวน 103 คน ผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 จำนวน 335 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน รวมทั้งสิ้น 9 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบบันทึกผลการประเมินตามสภาพจริง จำนวน 3 ฉบับ เป็น แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 6 ฉบับ มีการตรวจสอบ คุณภาพของเครื่องมือทุกฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.966 - 0.982 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS

ผลการประเมินพบว่า

ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยใช้ กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็น ของ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยภาพรวมทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับมาก ได้คะแนนเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด ที่ประเมิน เมื่อพิจารณารายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่าด้านสภาพแวดล้อมโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม สูงสุด ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .67) ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด ที่ประเมิน และรองลงมาคือ กลุ่มครู มีความคิดเห็นว่า ด้านสภาพแวดล้อมโครงการมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = .65) ได้คะแนนเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ ภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้ กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็น ของครู พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = .61) ได้คะแนนเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัสดุ

อุปกรณ์และอาคารสถานที่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .66) รองลงมา คือ งบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = .61) ส่วนด้านการบริหารจัดการและด้านหน่วยงานที่สนับสนุน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = .64) ทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมทั้งสามกลุ่มที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อยู่ในระดับมาก ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน เมื่อพิจารณารายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่าด้านกระบวนการของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมสูงสุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = .52) ได้คะแนน 20 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน รองลงมา คือ กลุ่มนักเรียน มีความคิดเห็นว่าด้านกระบวนการของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .54) ได้คะแนน 20 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน ส่วนกลุ่มครู มีความคิดเห็นว่าด้านกระบวนการของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .53) ได้คะแนน 20 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง หลังเสร็จสิ้นโครงการ จำแนกตามตัวชี้วัด พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณภาพการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมทั้งสามกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน เมื่อพิจารณารายกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า กลุ่มผู้ปกครอง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .57) ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน รองลงมา คือ กลุ่มครู มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .58) ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน ส่วนกลุ่มนักเรียน มีความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .65) ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็นของครู และผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกรายการที่ประเมิน โดยกลุ่มครู มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .63) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .64) อยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกรายการที่ประเมิน

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา (คะแนนเฉลี่ย GPA) ของนักเรียนโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 โดยภาพรวมพบว่า ปีการศึกษา 2562 คะแนนเฉลี่ย GPA = 3.39 ปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ย GPA = 3.54 แสดงให้เห็นว่า ปีการศึกษา 2563 มีค่าพัฒนา เพิ่มขึ้น +0.15 ได้คะแนนเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดป่าประดู่ 2562 - 2563 พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมมีคุณภาพระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 82.68 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมมีคุณภาพระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 86.48 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทั้งสี่กลุ่มที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกรายการที่ประเมินเมื่อพิจารณารายกลุ่ม ผู้ประเมิน พบว่ากลุ่มนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมสูงสุด ($\bar{X}=4.30$, S.D. = .73) ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกรายการที่ประเมิน รองลงมาคือ กลุ่มผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม ($\bar{X}=4.29$, S.D. = .64) ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกรายการที่ประเมิน ส่วนกลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}=4.20$, S.D. = .62) ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวม และทุกรายการที่ประเมิน

การเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองด้านคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน เพื่อการประเมินภายในสถานศึกษา เมื่อดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 พบว่า

ปีการศึกษา 2562 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.65) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับมาก และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าของตนเองต่อผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับปานกลาง

ปีการศึกษา 2563 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.60) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ที่เป็นสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.43) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือนักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้าของตนเองต่อผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.50) อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การประเมินผลโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 พบว่า

ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และมีค่าคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน เป็นเพราะว่าผู้รายงานในฐานะผู้อำนวยการ ได้ดำเนินการศึกษาปัญหา และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนวัดป่าประดู่ ตามสภาพจริง พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดและนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับน้อย นักเรียนขาดความสนใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ ขาดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ผู้รายงานจึงได้ริเริ่มดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วยการกำหนดนโยบายภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมรณรงค์ และส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง จึงได้ร่วมกันประชุมวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายของโรงเรียน โดยเฉพาะความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนตามความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และความเป็นไปได้ของโครงการ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และความเป็นไปได้ของโครงการในทุกขั้นตอน โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำให้โครงการนี้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 24 (3) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ได้เห็นความสำคัญของการอ่าน โดยได้วางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 8-9) และสอดคล้องกับ กรณฯ พูลสวัสดิ์ (2549 : 17) ที่สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนสติปัญญา และยังเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในการศึกษาในด้านวิชาการต่างๆ การอ่านที่ดีนั้นจะต้องอ่านแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ แยกแยะประเด็นสำคัญจากความรู้และข้อเท็จจริงได้ อีกทั้งรู้จักวิธีการอ่านว่าเล่มไหนควรใช้วิธีการอ่านอย่างไร ดังนั้นการอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็น

ของครู มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และมีค่าคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน เป็นเพราะว่าผู้รายงานในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษาได้บริหารจัดการ โดยการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ งบประมาณ และบุคลากร ให้สามารถดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างเหมาะสม พัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต และบรรยากาศที่เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดถึงการประสานงานกับหน่วยงานอื่นให้สนับสนุนกิจกรรมตามโครงการ อาทิเช่น เทศบาลนครระยอง องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 บริษัท SCG จำกัดมหาชน บริษัท ปตท. จำกัด มหาชน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 5 - 6) ที่ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญของการอ่าน
2. กระตุ้นและปลุกฝังให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา อ่านอย่างต่อเนื่อง
3. จัดสถานที่สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน
4. ประสานความร่วมมือให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
5. กำหนดแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องหลากหลายและสม่ำเสมอ
7. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ และทักษะในการบริหารจัดการห้องสมุดที่มีคุณภาพ พัฒนาห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต
8. ปรับแนวคิดให้มีความรู้ และพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของการอ่าน
9. บูรณาการการอ่านในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น นโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนจึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะหากโรงเรียนได้มีเป้าหมายที่จะดำเนินการ โดยเฉพาะการนำการอ่านบูรณาการไปสู่การเรียนรู้ กลุ่มสาระต่างๆ ได้ ก็จะทำให้เกิดคุณภาพสูงสุดตามศักยภาพที่เด็กแต่ละคนมีอยู่สอดคล้องกับ วิทยาลัยฯ พาพรหม (2559 : บทคัดย่อ) ด้านปัจจัยผลการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบเข้าใจวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมรักการอ่านเป็นอย่างดี วัสดุอุปกรณ์ สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมรักการอ่าน มีความเหมาะสมและเพียงพอ งบประมาณในการดำเนินโครงการส่งเสริมรักการอ่านเหมาะสม และเพียงพอ สื่อต่างๆ เช่น หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมและเพียงพอ ระยะเวลาในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมรักการอ่านเหมาะสมและเพียงพอ รองลงมาคือ โครงการส่งเสริมรักการอ่านมีการวางแผนนโยบายการดำเนินการไว้ชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกข้อ คือ สถานที่จัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมรักการอ่านมีความเหมาะสมและเพียงพอ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และมีค่าคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน เป็นเพราะว่าผู้รายงานได้บริหารจัดการและติดตามผลการดำเนินโครงการ โดยปฏิบัติตามกระบวนการพัฒนางาน PDCA โดยเริ่มจากการวางแผนในการดำเนินงานด้วยการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็น จัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่รับผิดชอบ กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน มีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจก่อนดำเนินงาน ร่วมดำเนินการพัฒนานักเรียนตามแนวทางที่ได้วางแผนกำหนดการ ในปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน ร่วมติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการโดยใช้เครื่องมือ ที่เหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม มีการนิเทศ กำกับติดตามจากฝ่ายบริหารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา และสรุปรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงความสำเร็จของการดำเนินโครงการร่วมกัน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : 27) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่จะต้องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพราะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถเรียนรู้ได้ สื่อสารได้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ ซึ่งนับว่าเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ชั้นเตรียมงาน โรงเรียนควรมีการประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และนักเรียนเพื่อวางแผนการจัดทำโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน โดยอภิปรายให้เห็นถึงความสำคัญจำเป็นของการอ่าน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากที่สุด กิจกรรมหนึ่งของมนุษย์ หรืออาจกล่าวได้ว่า “การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต” ก็น่าจะเป็นคำกล่าวที่ไม่เกินความจริงนัก เมื่อทุกฝ่ายเห็นความสำคัญจำเป็นดังกล่าวแล้ว จึงควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารแต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยครู อาจารย์ บรรณารักษ์ อาจมีนักเรียนร่วมอยู่ด้วยแล้วแต่ความเหมาะสม เขียนโครงการและทำหน้าที่ดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมให้ส่งผลต่อการปฏิบัติจริงของนักเรียน เช่น อาจมีการบันทึกกิจกรรม กำหนดรางวัล สื่ออุปกรณ์ การติดต่อผู้ปกครอง เป็นต้น

1.2 คณะทำงานพิจารณาปรับปรุงให้เป็นโครงการ และกิจกรรมที่สมบูรณ์ กำหนดการและสื่อต่างๆ ที่ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยไม่ต้องใช้เงิน ใช้เวลาและแรงงานมากเกินไป โดยครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนได้ ตั้งแต่การเขียนแผนการสอน แผนกิจกรรม เป็นต้น

1.3 เตรียมสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมตามโครงการ โดยการจัดหาคัดเลือก หรือบางครั้งจำเป็นต้องซื้อก็ควรพิจารณาตามสมควร ซึ่งไม่ควรเป็นสื่ออุปกรณ์ที่มีราคาแพงเกินไป

1.4 กำหนดกฎเกณฑ์หรือกติกาต่างๆ ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

1.5 กำหนดวิธีประเมินผล เช่น สร้างแบบบันทึกการอ่าน ให้เล่าเรื่อง ตอบคำถาม วาดภาพประกอบเรื่อง

2. ชั้นประชาสัมพันธ์โครงการ การประชาสัมพันธ์เป็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ โดยอาจดำเนินการ ดังนี้

2.1 การประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสม ตามความสะดวก และอุปกรณ์ต่างๆ ที่มี เช่น ปิดประกาศในห้องเรียน ประกาศเสียงตามสาย ประกาศในวารสารโรงเรียน เขียนจดหมายส่งผู้ปกครอง

2.2 ให้ครูและนักเรียนที่อยู่ในคณะกรรมการมีเวลาชี้แจงโครงการในห้องเรียน ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับสมัครสมาชิกชมรม การเลือกที่จะอ่าน การบันทึกแหล่งที่จะอ่าน หนังสือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

2.3 โรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์โครงการส่งเสริมการอ่านทุกรูปแบบ มีทั้งเอกสาร สื่อ การบรรยาย ประกาศ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการช่วยกระตุ้นให้ทุกคนตระหนักในความสำคัญของการอ่านมากขึ้น

3. ขั้นตอนการ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากทุกกิจกรรมในโครงการควรจะได้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมสามารถนำเสนอภาพที่ชัดเจนของกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

3.1 การเตรียมกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ เพื่อดูความพร้อมของกิจกรรม

3.2 การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบคลุม ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน หรือสัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ

3.3 การพัฒนางานของนักเรียน จากการปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนจะวางแผน การจัดเก็บสะสมผลงาน คัดเลือก ปรับเปลี่ยนผลงาน และเสนอผลงานในรูปแบบการใช้แฟ้มสะสม ผลงาน

3.4 การประยุกต์ใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เหมาะสมกับโรงเรียนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะทำงาน จะต้องหาแนวทางพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพต่างๆ ดังกล่าวยิ่งขึ้น

4. ชั้นประเมินผล การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญของโครงการส่งเสริมการอ่าน ที่โรงเรียนควรได้ประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียน ดังนี้

4.1 ความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียน ประเมินได้จากจำนวนหนังสือที่อ่าน และแบบบันทึกการอ่าน ซึ่งจะแสดงว่านักเรียนมีการพัฒนาการอ่านเพียงใด มีความสามารถเพิ่มขึ้นหรือไม่ รวมทั้งการนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ประโยชน์และใช้ในชีวิตประจำวัน

4.2 การจัดกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียน ซึ่งประเมินได้จากร่องรอย หลักฐาน การจัดกิจกรรมตามสภาพที่แท้จริง ได้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการอ่าน รักการอ่าน เพียงใด โดยใช้แบบสำรวจ แบบประเมิน การประเมินผลการดำเนินการ รวมทั้งผลที่ได้จากการรวบรวม สะสมผลงาน และการนำเสนอผลการดำเนินงานทั้งหมด

1.6 ไม่ใช่เวลานานเกินไปจะทำให้ผู้อ่านเบื่อหน่าย เวลาที่ใช้ทำกิจกรรมเหมาะสมกับความสนใจของผู้อ่านแต่ละเพศ แต่ละวัย แต่ละอาชีพ

1.7 เนื้อหาและวิธีการไม่ยากและซับซ้อนจนเกินไป จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้เหมาะกับเพศ วัย และระดับความรู้ของผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย

1.8 เป็นกิจกรรมให้ทุกคนในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การแข่งขัน ตอบปัญหา การเล่านิทาน การแสดงละคร การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ การโต้วาที

1.9 เป็นกิจกรรมที่ประหยัด ใช้วัสดุที่หาง่ายและราคาถูก

1.10 เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้อ่าน เช่น ผู้อ่านร่วมกิจกรรมแล้วนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ เช่น เป็นนักเขียน นักแสดง เป็นต้น

1.11 เป็นกิจกรรมที่มุ่งไปสู่หนังสือ วัสดุการอ่านหรือสื่อการอ่านทั้งสิ้น แม้แต่การจัดนิทรรศการเรื่องราวต่างๆ ก็ต้องมีหนังสือ เอกสารการอ่านนำมาแสดงด้วยทุกครั้ง

1.12 เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นการเรียนรู้ ถึงแม้จะอ่านหนังสือยังไม่ได้แต่ก็เป็นการพัฒนาการพูด และพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรงและฝึกความพร้อม เช่น การเล่นเกมต่างๆ ทำให้ผู้เล่นได้เรียนรู้ทางประสาทสัมผัส ฝึกพัฒนาการของกล้ามเนื้อและสมอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็นของครู และผู้ปกครอง พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และมีค่าคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมิน เป็นเพราะว่าผู้รายงานได้สร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการอ่าน ส่งเสริมสนับสนุนแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ปลูกฝังจนเป็นนิสัยให้รักการอ่านและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ จิราพิชญ์ ขวัญพรหม (2557 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนวัดโคกม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ด้านผลผลิต เพื่อประเมินพฤติกรรมการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียนตามโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนวัดโคกม่วง ปีการศึกษา 2557 ตามความคิดเห็นของครู และผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 7 - 8) กล่าวถึง แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้

1. จัดห้องสมุดให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เข้าสู่บรรยากาศของการอ่าน และได้ใกล้ชิดกับหนังสือมากยิ่งขึ้น เช่น จัดนิทรรศการหนังสือในโอกาสต่างๆ จัดกิจกรรมเพื่อเชิญชวนให้อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ

2. ครูควรมีการศึกษาเตรียมพร้อมทั้งในด้านวิธีการดำเนินการ สื่อ อุปกรณ์ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามเป้าหมาย และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องนิสัยรักการอ่านด้วย

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ต้องเป็นกิจกรรมที่เร้าใจ ทำหายความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งมีความหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ อย่างมีความสุข และเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
4. ครูผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านการอ่านของนักเรียนรายบุคคล เพื่อที่จัดกิจกรรมสนองกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนได้เหมาะสม
5. ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หากนำตัวอย่างจากเอกสารฉบับนี้ไปใช้ ควรปรับปรุงดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เพื่อให้การจัดกิจกรรมดูน่าสนใจ แปลกใหม่ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
6. นอกจากโรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญ ในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากพ่อ แม่ ผู้ปกครองอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อให้การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ปฏิบัติได้จริง

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา (คะแนนเฉลี่ย GPA) ของนักเรียน โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 พบว่า มีค่าพัฒนา เพิ่มขึ้น +0.15 ได้คะแนนเฉลี่ย 5 ผ่าน เกณฑ์ การประเมิน

ที่ปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะว่าโรงเรียนได้มีนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในทุกระดับชั้น โดยกำหนดค่าเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ประกอบกับทางโรงเรียนได้จัดทำโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ที่มุ่งเน้น ให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับประคิดเผ่า ทมทิตชงค์ (2548 : 317) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่าน และชักชวนเยาวชนให้เพิ่มพูนความรู้ด้วยการอ่านหนังสือว่า หนังสือเปรียบเสมือนเครื่องย่อเวลา ภาพที่เราเห็น หรือว่าเรื่องราวที่เราได้อ่าน อาจจะต้องใช้เวลาทั้งชีวิตในการที่จะเสาะหามา แต่เพราะมีนักเขียนเก่ง ๆ ได้เสาะหามาให้เราอ่าน เราอาจใช้เวลาไม่นานก็สามารถที่จะอ่านเรื่อง ทั้งหมดโดยไม่ต้องเดินทางเสาะแสวงหา สามารถอ่านได้อย่างรวดเร็ว จึงฝากถึงเยาวชนทุกคนให้รัก การอ่าน เพราะว่า การอ่านหนังสือทำให้เราฉลาด ทำให้เราได้เห็นความสำเร็จของผู้อื่นว่ากว่าเขา จะไปถึงจุดนั้น ต้องผ่านอะไรมาบ้าง เราจะได้หันมามองย้อนตัวเองได้เป็นอย่างดี การอ่านเป็นการ เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ให้กับผู้อ่าน สามารถเปิดโลกทัศน์กว้างขึ้น รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ในยุคโลกาภิวัตน์ สามารถพัฒนาความคิดและปรับตัวให้ดี นำมาซึ่งความสุข ความบันเทิง สร้างขวัญ กำลังใจ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น หากทุกคนทุกฝ่ายช่วยกันสร้างนิสัย รักการอ่านให้เกิดขึ้นกับเยาวชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ประเทศชาติจะเจริญและพัฒนาสืบไป และสอดคล้องกับ นภาพรณ คณคาน้อย (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมิน โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านหัวอ่าว (ก๊วยสมบุญราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า ด้านผลผลิตมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สูงกว่าก่อนดำเนินโครงการ

2. ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดป่าประดู่ 2562 - 2563 พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยภาพรวมมีคุณภาพระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 82.68 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์การประเมินปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมมีคุณภาพระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 86.48 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนน 10 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ที่ผลปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะว่า โรงเรียนได้เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดถึงการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านได้จัดกิจกรรม พัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการนำไปสู่การมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนสามารถ เลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อสร้างองค์ความรู้หรือตัดสินใจได้ อย่างเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาบนพื้นฐานของหลักเหตุผล สามารถทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคม ได้ รวมทั้งสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเอง และ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ กรุณา พูลสวัสดิ์ (2549 : 17) ได้สรุปความสำคัญของการอ่าน ไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนสติปัญญา และยังเป็นสิ่งที่จำเป็น อย่างยิ่งในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะในการศึกษาในด้านวิชาการต่างๆ การอ่านที่ดีนั้นจะต้องอ่านแล้ว จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ แยกแยะประเด็นสำคัญจากความรู้และข้อเท็จจริงได้ อีกทั้งรู้จัก วิธีการอ่านว่าเล่มไหนควรใช้วิธีการอ่านอย่างไร ดังนั้น การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษายุกระดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินโครงการ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ โรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทั้งสี่กลุ่มที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์ภาพรวมและทุกรายการที่ประเมิน

การที่ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และมีค่าคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนสร้างโรงเรียนให้มี บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และกำกับติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามโครงการ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันวางแผนในการกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมและหลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม “บอร์ดความรู้ทั่วทุกทิศ” เพื่อส่งเสริมและกระตุ้น การเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น กิจกรรม “Read & Like” และกิจกรรม “ห้องโลกอินเทอร์เน็ต” โดยการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้เพื่อช่วย กระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านทาง Social media ในยุคการสื่อสารออนไลน์ ส่งผลให้นักเรียนรัก การเรียนรู้และมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน (2556 : 7) ได้กล่าวถึง แนวคิดในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไว้ว่า การอ่านหนังสือเป็นการพัฒนาตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการพัฒนาคนและพัฒนาสังคม การอ่านหนังสือของคนไทยเป็นกิจกรรมที่ไม่แพร่หลายแม้ในหมู่ผู้รู้หนังสือแล้ว โดยเฉพาะ การอ่านหนังสือที่ดีและมีสาระยิ่งน้อยลงไปอีก สาเหตุมีอยู่หลายประการนับตั้งแต่การขาดแคลนหนังสือที่ดีและตรงกับความสนใจของผู้อ่าน การขาดแคลนแหล่งหนังสือที่จะยืมอ่านได้ไปจนถึงการดึงความสนใจ และการแบ่งเวลาของสื่ออื่นๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ฯลฯ รวมทั้งขาดการชักจูง การกระตุ้น และการมีนิสัยรักการอ่านทั้งในและนอกโรงเรียน เมื่อเทียบกับความเพลิดเพลิน และการได้ฟังได้รู้เห็นในเรื่องต่างๆ จากโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียงแล้ว การอ่านหนังสือเพื่อวัตถุประสงค์ ดังกล่าวต้องใช้ความพยายามมากกว่า และต้องมีทักษะในการอ่าน ถ้าจะให้การอ่านหนังสือเกิดเป็นนิสัย จำเป็นต้องมีการปลูกฝังและชักชวนให้เกิดความสนใจการอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านควรมีลักษณะดังนี้

1. เร้าใจให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ
2. ให้เกิดความพยายามที่จะอ่านเพื่อที่จะได้รู้เรื่องที่น่านูที่มียูในหนังสือและน่านูตามกิจกรรมที่จัดขึ้น
3. แนะนำ กระตุ้นให้อายากรู้อายกเห็นเรื่งน่านูต่างๆ เกิดความรอบรูู้ คิดกว้างมีการอ่านต่อเนื่องเป็นนิสัย
4. สร้างบรรยากาศที่น่านู รวมทั้งให้มีวัสดุการอ่าน มีแหล่งการอ่านที่เหมาะสม และเพียงพอ และสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2548 : 93) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ การกระตุ้นด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้ผู้อ่านสนใจการอ่านจนกระทั่งมีนิสัยรักการอ่าน และได้พัฒนาการอ่านจนกระทั่งมีความสามารถในการอ่าน นำประโยชน์จากการอ่านไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการอ่านทุกประเภท
5. การเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองด้านคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน เพื่อการประเมินภายในสถานศึกษา เมื่อดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะโรงเรียนวัดป่าประดู่ ปีการศึกษา 2562 - 2563 พบว่าผลการประเมินตนเองทั้งสองปีการศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.65) และปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.60) ค่าการพัฒนาเพิ่มขึ้น 0.61

ผลปรากฏเช่นนี้ เป็นเพราะว่ากิจกรรมที่กำหนดมานั้น กระตุ้นให้นักเรียนที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบเข้าห้องสมุด สนใจที่จะเข้ามาอ่านหนังสือและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ การอ่านตีความ การอ่านคิดวิเคราะห์ และสนับสนุนการจัด การเรียนการสอนตามหลักสูตร สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยแนวทางขับเคลื่อนของโรงเรียน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการพัฒนาห้องสมุด (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2561 : 8) การอ่านหนังสือเป็นการพัฒนาตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการ พัฒนาคนและพัฒนาสังคม ถ้าจะให้ การอ่านหนังสือเกิดเป็นนิสัย จำเป็นต้องมีการปลูกฝังและชักชวนให้เกิดความสนใจ มีการอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ระวัง บุคคลที่เป็นเป้าหมายอาจเป็นคนเดียว กลุ่มคน หรือคนทั่วไป ให้เกิดความอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ประสงค์ หรือที่ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่าควรอ่าน
2. จูงใจ บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน เพื่อจะได้รู้เรื่องราว อันน่ารู้ น่าสนุก นอกจากประโยชน์แล้ว ยังเกิดความรู้สึกว่าความพยายามอ่านให้เข้าใจถ่องแท้ นั้น คุ่มค่า ให้ความรู้สึกเป็นอิสระเสรี ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นให้ช่วยอ่าน เห็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนการอ่าน และการใช้คู่มือช่วยการอ่าน เช่น พจนานุกรม ศัพท์วิชาเฉพาะ เป็นต้น ไม่เกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ ที่จะต้องต่อสู้เอาชนะตนเอง ให้เอาชนะหนังสือให้ได้
3. กระตุ้น แนะนำ ให้อยากรู้อยากเห็น เรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือมากมาย หลากอย่าง อยากมองดูให้รอบและรู้สึกซึ้ง เปิดความคิดให้กว้าง เมื่ออ่านเรื่องหนึ่งแล้วก็อยากอ่าน เรื่องอื่นต่อไป มีความรู้สึกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันที่ขาดเสียมิได้ เกิดความรู้สึกว่าหนังสือ ทำทนายให้อ่าน ให้วิจารณ์ ให้ประเมินค่า ให้อยากอ่าน เอาความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้อย่างเหมาะสม อยากเขียนหนังสือทำนองเดียวกันนี้ให้ดีกว่าเล่มที่อ่านเหล่านี้ เป็นต้น
4. สร้างบรรยากาศการอ่านขึ้นในบ้าน ในโรงเรียน และในสังคม นอกจากกิจกรรม จะระวัง จูงใจ ให้อ่าน และกระตุ้นให้เกิดความคิดให้กว้างแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะเกี่ยวข้องกับการผลิตวัสดุการอ่าน ให้เหมาะสม การสร้างและปรับปรุงแหล่งวัสดุการอ่านให้มีเพียงพอ การบูรณาการ การอ่านในการเรียนการสอน และในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1. โรงเรียนควรนำผลการประเมินโครงการมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาเพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
2. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างหลากหลาย ทันสมัยและตรงกับความสนใจของนักเรียน โดยจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมสาระสำคัญของกิจกรรมสร้างสรรค์ทั้ง 4 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้นทักษะการอ่าน กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้นการเผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้นการแก้ไขและพัฒนา และกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้นพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง
3. ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการและควรยกย่องเชิดชูเกียรติ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ชื่อเสียงผลงานของบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนโครงการ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการประเมินครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ ที่นอกเหนือจากรูปแบบซีปปี้โมเดล (CIPP model) เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมิน
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะ ตามสภาพบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาดำเนินงานตามโครงการต่อไป
3. ควรมีการศึกษากการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ 4 ลักษณะในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป